

www.banen.dk

banen

on-line

hele Danmarks modeljernbaneblad
GRATIS TILLÆG til hjemmesiden

opdatering **135**

DET STORE SLAG OM NORDEN

NÜRNBERG 2013

banen on-line

...Og det var Nürnberg 2013

Nürnberg messen er forbi i denne omgang, og man er helt forpustet over 'legemulighederne'. Som den, der har fulgt udviklingen inden for branchen igennem godt et kvart århundrede, vil man dog ikke finde noget epokegørende på årets messe - snarere vil man tage hjem med et indtryk af, at man har besøgt et slaraffenland, eller man vil måske føle sig som et forkælet barn, der, når alle pakkerne juleaften er åbnet, spørger halvvejs skuffet: Var det det hele? Man kan næsten ikke undgå at blive lidt blasert i al Nürnbergs overflod, hvor det kan være svært at finde på

nyt, selv om alle udstillere gør sig umage. Hovedparten af de modeller, som man i årevis har sukket efter, er allerede fremstillet - endda i flere versioner og ofte som parallelle produktioner. Nu er man kommet så vidt, at gamle modeller tages ned fra producenternes arkivreeoler og optimeres og opdateres i pagt med de nye digitale tider og endnu bedre produktionstekniker, så de på ny kan friste fra modelbaneforhandlernes hylder.

I Danmark er vi stadigvæk lidt bagefter, idet der fortsat er 'ledige' lokomotiver og vogne, der venter på at blive produceret. Fra Heljan venter vi en H-maskine, men især en optimering af E-maskinen.

Hobby trade bebuder en D-maskine-variant (D II), mens F-maskinen stadig lader vente på sig. Der har vi så noget at glæde os og spare op til. Vi håber, at det lykkes for *hobby trade* at føre deres pro-

jekter som Frichs Ardel-traktor og den gamle MT-motorvogn succesrigt ud i livet. Vi tager derfor gerne ventetiden med i købet. Samtidig kan vi se *hobby trade* gøre fremstød i Tyskland, mens Heljan tilsyneladende har godt fat i det engelske marked. Derfor håber vi, at når det regner på præsten, vil det også dryppe på degnen, og at de tos 'vikingetogt' vil have en positiv afsmitning på deres hjemlige produktionsplaner.

I rapporteringen fra messen har *banen on-line* i første omgang koncentreret sig om produktionen til det nordiske

marked. Her er hovedspillerne Modelleisenbahn

LEDER

GmbH i München med Roco og Fleischmann på den ene side og kæmpen Märklin på den anden, mens Norsk Modell Jernbane står på sidelinien. I den kommende tid vil det vælte ind med deres nye modeller, og så må vi blot håbe, at samlerne har penge nok til at tage godt imod modeludbuddet!

På verdensplan fortsætter digitaliseringen med uformindsket kraft, men denne udvikling er endnu langt fra afsluttet. Driften af modellerne bliver stadig mere sofistikeret, og så må vi blot håbe, at udviklingen ikke går over gevind. Digitaliseringen skulle gerne føre til en forenkling af mj-betjeningen, frem for at forbrugerne skal tvinges til at tage en IT-eksamen for at kunne køre med (undskyld udtrykket!) elektrisk tog.

VIDO HRIBAR

Stop!
- og gør en
god handel...

Hvis det havde været Din
annonce i banen on-line,
ville den være set af
11.230 potentielle kunder.
Så mange kiggede nemlig
ind til og med den 26.2.13
og så nyhederne i nr.133.

DET STORE SLÅ

Der udkæmpes en bitter krig på modeljernbane i det høje nord. Det gælder kampen om, hvem der skal transportere de svenske malmforekomster på de skandinaviske modeljernbaneanlæg.

NÜRNBERG 2013

Tekst: Vido Hribar

Foto: Klaus Kornbacher

Det blev, som vi også har antydnet i sidste nummer af *banen on-line*, klart på årets legetøjsmesse i Nürnberg, hvor både Roco og Märklin diskede op med nye modeller. Det var Märklin, der tilsyneladende gerne vil have en del af kagen, efter at Roco for flere år siden lancerede LKABs kæmpestore lokomotiver, både det gamle Dm3 og det moderne IORE, og fortsatte enegangen...troede man.

Märklin satte imidlertid på årets legetøjsmesse massivt ind med at præsentere både de svenske statsbaners SJ Dm3 og de norske statsbaners dobbeltlokomotiv NSB El 12 samt 12 treakslede malmvogne (to sæt med seks vogne i hvert). Roco må have hørt, at Märklin var vågnet og satte ind SJ Dm dobbellokomotiv (der svarer til NSB El 12) ligesom de opdaterede IORE med nyt design samt nye malmvogne. Der er altså gjort klar til

AG OM NORDEN

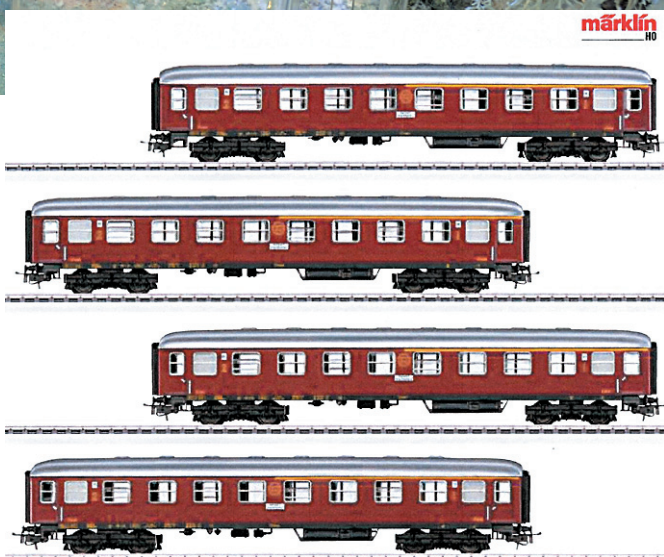
Einmalige Serien 2013

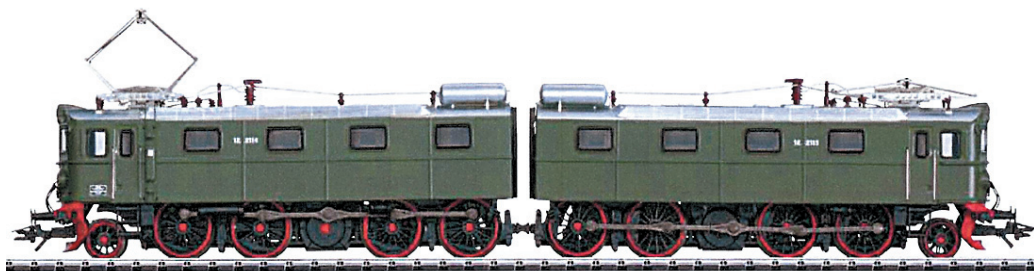
One-time series 2013

Märklins fantasifulde stand på Legetøjsmessen i Nürnberg. Til højre 'engangsserie' med et SJ-personvognssæt fra 'dengang farfar var ung' dvs. engang i 1960'erne. Den rene nostalgi!

Til venstre det imponerende kæmpelokomotiv SJ Dm3 med to motorer og en detaljeret metaloverdel. Det kører med malmtogene på Kiruna-Narvik strækningen. Dertil hører to sæt 3-akslede vogne til malmtransport med isat last pyntet op med original jernmalm!

Märklin/Trix: Det norske ellokomotiv NSB litra El 12, der har kørt på malmбанen.

kamp. Om Märklins Dm3 kan det oplyses, at det er udstyret med to motorer med svinghjul, og at det har en meget detaljeret metaloverdel. Det gælder også Trix-udgaven til 2-skinne drift.

Malmvognene er et kapitel for sig. De er meget detaljerede og med lastindsats af delvis ægte jernmalm! Svenske mjalare må efterfølgende juble, da de i mange år har måttet nøjes med enkelte lokomotiver og vogne udsendt i ny og næ. Efter denne messe ser det ud til, at Märklin med Trix sætter ind med et gevaldigt ryk på det nordiske og navnlig svenske marked.

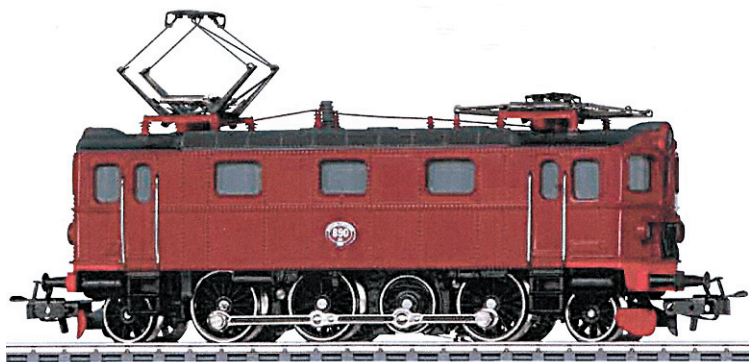
For foruden de her nævnte modeller, genudsender Märklin klassikeren fra 1960'erne, SJ litra Da, som mange af os ikke helt unge vil huske som noget, man havde på sin ønskeseddel til jul. Da var der nemlig ikke så mange modeller at vælge imellem, og man regnede ikke så nøje med den 'grænseoverskridende' trafik på sit anlæg, som man i weekenden byggede op på spisebordet. Dertil kommer også passende brune 1/2.. klasser

personvogne SJ litra ABo24. Både Dalokomotivet og personvognene er med relex-koblinger og i originalæske!

Foruden de allerede nævnte modeller kan vores nordiske naboer glæde sig over rangerlokomotivet hhv. SJ litra Ue og NSB litra El 10 i både den grønne og den rødbrune udgave. Svenskerne kan tilmed se frem til SJ ellokomotivet litra Re 14 Green Cargo samt en Green Cargo tankvogn til transport af flybrændstof.

Märklin/Trix: Dele fra Volvo ruller igen i 20 fods containere. I sæt med to 4-akslede vogne rangeres de på plads af det lille ellokomotiv SJ litra Ue.

Märklin: Det svenske 'kultlokomotiv', en model fra 1960'erne med relex-koblinger, skal ud og køre igen!

Fra Märklin/Trix kommer der et sæt med to 'lommevogne' læsset med 20 fods Volvo-containerne.

Svenskerne bliver også ombejlet af andre end huset Märklin. Således kom-

mer Roco som nævnt med dobbelt lokomotivet LKAB IORE med nyt logodesign og med to motorer. SJ Rc6 1336 med det særlige design, som kører med persontog på malmbanen, kommer meget passende, idet man har udsendt et par persontogvogne med tilsvarende design. Til

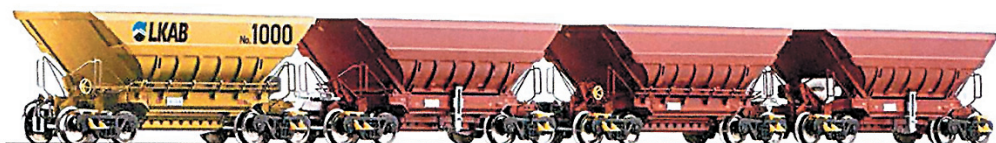

Hvad ville Legetøjs-messen være uden modeljernbaneanlæg på Märklin stand? Samtidig med, at man lavede SJ litra Ue, fremstillede man også de to NSB farvevarianter af rangerlokomotivet El 10.

Minitrix-fans kan se frem til Green Cargo lokomotivet Re 14 samt en moderne Green Cargo tankvogn til flybrændstof.

Roco: IORE fra LKAB fik nyt design. Og det skal nok hjælpe på salg af modellen!

Roco: Malmvognssæt med LKABs vogn nr. 1000 - det pynter altså!

samlere af ASEAs populære thyristor-styrede lokomotiv SJ litra Rc6 udsendes nr. 1422 i prøvebemaling, den blågrå med rødt lyn samt med to forskellige strømaftagere.

Nej, endnu er vi ikke færdige med malmbanen! Der kommer også et svensk dobbeltlokomotiv - SJ litra Dm med to motorer og særlig svensk lysskift. Det samme ellokomotiv udsendes også som digitalt smartRail eksklusivsæt med 'sporløbeband' og en 'ædel opbevaringskuffert!' (Mere herom senere.) Ellers er der planer om et par 4-vognssæt med LKAB-malmvogne, det ene sæt dog i begrænset antal, idet der er en vogn med i sættet i gul farve og med påskriften LKAB No.1000. I hver gruppe på fire vogne er vognene fastkoblede, idet de yderste i gruppen har normalkobling.

Hos Roco har man også tænkt på godsvogn til andre baner end Kiruna-Narvik. Således er der planer om en 4-akslet BP-tankvogn til epoke III, en af de meget lange, SJ litra Habbills med påskriften Skandiatransport, dernæst et

Roco: Rc6, som kører med persontogene på malmbanen.

Roco: Rc6 med to forskellige pantografer og et forsøgsbemaling med rødt lyn.

Roco: Det var meget a propos også at lave dobbellokomotivet SJ litra Dm. Der kommer sikkert også en NSB-udgave.

Roco vil næppe lade Trix løbe af med den i den ædle kappestrid

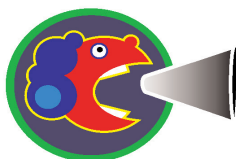

Foto: Sveriges Järnvägsmuseum Gävle

HOBBYMESSE D. 2. & 3. MARTS

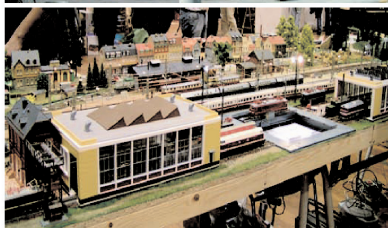

I VALBY HALLEN

2013

- MODELTOG & TILBEHØR M.M.
- KØRENDE TOGANLÆG
- FJERNSTYREDE LASTBILER
- MODELBILER I FLERE SKALAER
- DAMPMASKINER OG TILBEHØR
- HOBBYVÆRKTØJ & MASKINER
- ARBEJDENDE VÆRKSTEDER
- SOFTGUNS, TILBEHØR M.M.
- FJERNSTYREDE BILER, BÅDE & FLY
- MILITÆRMODELLER M.M.
- LEGO UDSILLING
- RACERBANER
- DUKKEHUSE & TILBEHØR
- DUKKER
- AIRBRUSH, MALING & TILBEHØR
- HÅNDARBEJDE & SMYKKER
- FILM, BØGER & BLADE OM HOBBY
- KLUBBER & FORENINGER
- FORHANDLERE & PRIVATE
- IMPORTØRER & FABRIKANTER
- KØB & SALG AF NYT & BRUGT

JULIUS ANDERSENS VEJ 3, 2450 KØBENHAVN SV.
5 KILOMETER FRA KØBENHAVN CENTRUM

LØRDAG KL. 10.00 - KL. 18.00
SØNDAG KL. 10.00 - KL. 16.00

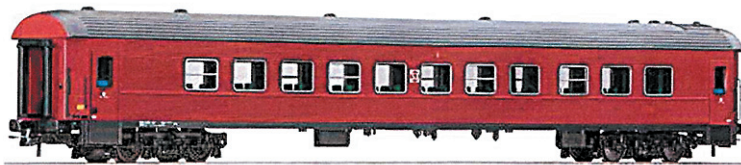
Banen On-line kan tilbyde kr. 25,- i rabat på alle
typer billetter til HOBBYMESSE

Print siden ud og aflever den ved indgangen

Hvis du har svært ved at printe siden ud fra issuu-dokumentet, kan du sikkert gøre det uden yderligere besvær fra vores hjemmeside www.banen.dk, hvor vi af samme grund har gentaget annoncen! Den finder du på web-forsiden. God fornøjelse! - red.

Roco: Flotte brune epoke IV-vogne SJ A7 1. kl, AB7 1./2.kl. og B7 2.kl.

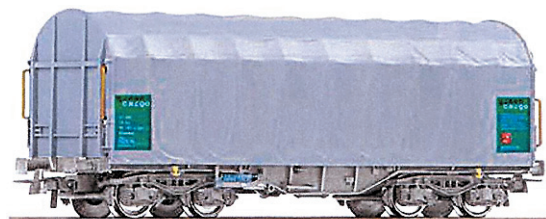
2-vognssæt SJ 'Green Cargo' litra Shimmns, og sidst og ikke mindst, en dobbelt 'lommevogn' fra Angel Trains, SJ litra Sdggmrs(s) - T2000. Det er den sidste nye fra epoke VI. Også hos Roco har man tænkt på persontrafik, de flotte brune epoke IV vogne, litra A7 1. kl., litra AB7 1./2. kl. og litra B7 2. kl. Det er åbne storrumsvogne, hvor man som passager kan risikere at sidde og glo mod en væg det meste af rejsen, fordi sæderne er fordelt sådan, at de ikke nødvendig-

vis følger vinduerne.

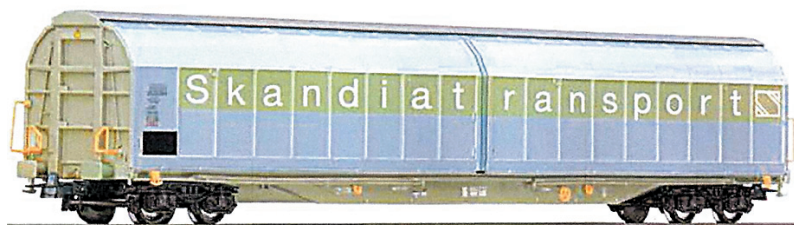
Til sidst i parentes bemærket: Også Fleischmann har lavet en vogn til svenskerne. Det er en epoke III SJ BP-tankvogn.

Hos Roco er de også i gang med godsvogne til Norge, som ellers er velforsynede med materiel takket være Norsk Modell Jernbane, som Roco i øvrigt samarbejder med. I det aktuelle tilfælde er der tale om et 2-vognssæt fra NSB med selvtømmende grus- og skærvevogn, en DB litra Sdgmns med norsk Blue Cargo trailer, samt en dobbelt 'lommevogn' litra Sdggmrs(s) - T200 fra AEE udlejet til CargoNet. Derudover kan vi se frem til to epoke III godsvogne - den ene er en NSB-kølevogn og den anden en tankvogn med påskriften 'Norsk Brændselsolie A/S'.

Også Roco har kigget på hylden med gamle forme og genudsendt to NSB-personvogne epoke III, hvor den ene er en sovevogn med 'tagrytter'. Det er mange år siden, Roco har haft disse vogne i sit assortiment, men allerede dengang havde de en meget høj detaljeringsstan-

Der skal ikke mangle godsvogne på vores modelanlæg. Udvalget er større end nogen sinde. Vores bekymring er blot - kan markedet tage imod de mange herligheder?

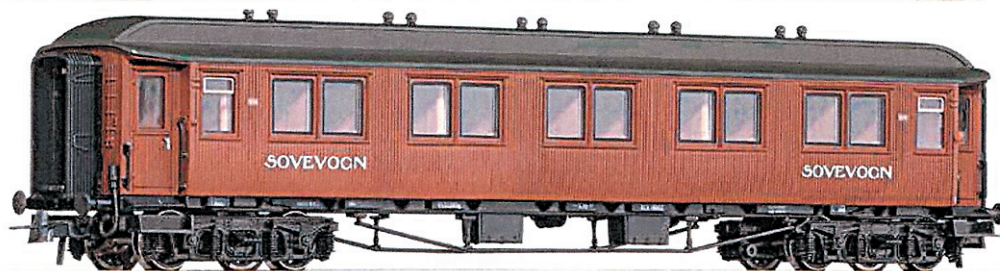
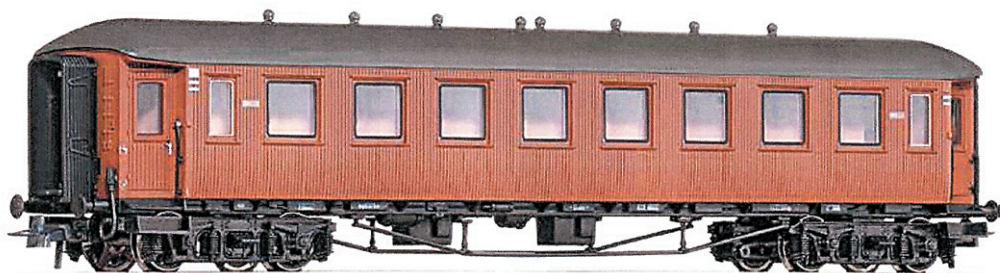

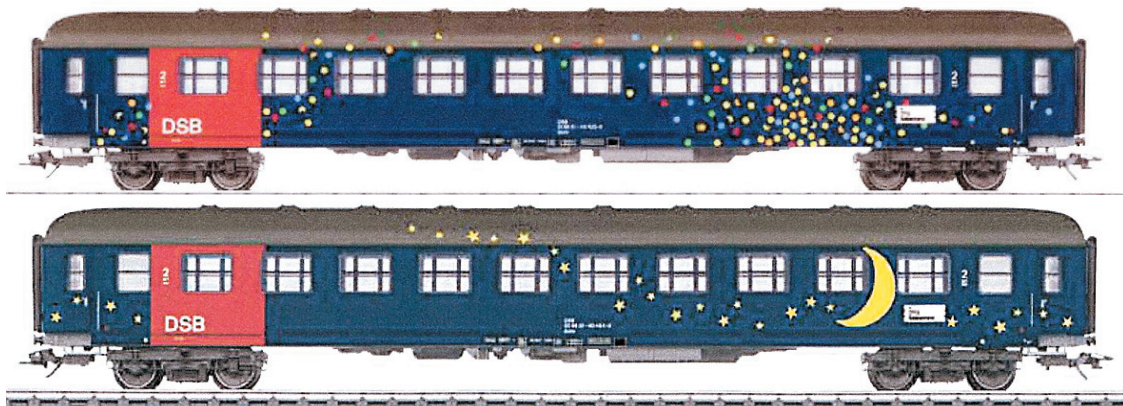
Franciscaner-munke hjælper turister med at finde vej på et af de flotte dioramaer, producerne viste på messen i Nürnberg.

dard.

Hvad blev der til os danske? Ikke ret meget i denne omgang, men lidt har vel også ret, når det ikke kan være anderledes. Märklin kommer med et vognsæt til 'skiløberen' et par DSB liggevogne litra Bcm, den ene med 'fyrværkeri'-motiv, og med måne og stjerner.

Roco: Herlige epoke III vogne til Norge genudsendes.

Märklin: En god historie tåler gentagelse. Således også liggevogne som genudsendes.

Egentlig har vi ingen grund til at være utilfredse. Nu kommer Roco igen engang med et MA-lyntog - det røde med en sølvfarvet mellemvogn. I banen on-line nr. 130 bragte vi et billede af Jan Lundstrøm af et rødt MA-lyntog med en sølvfarvet vogn, og Roco-folkene må have syntes, at det var en god idé, så her får vi det i model. Sådan kan det åbenbart også gå!

Af andre HO-nyheder fra Roco kan vi glæde os over et 2-vognsæt med DSB litra Tf læsset med to lastbiler, som de tit leveres fra fabrikken med chassis uden lad og en container vogn HUPAC litra Sgnss med to containere fra DFDS logistics. Sidst og ikke

mindst får også vi en dobbelt 'lommevogn' litra Sdggmrs(s) - T2000 udlejet til DSB Gods af det svejtsiske AAE.

SKALA N: TYSK 'DESIRO' FRA ODENSE-SVENDSBORG BANEN
Som 'rosinen i pølseenden' kan vi til sidst oplyse, at Fleischmann kommer med et 'Desiro' motortog DSB litra MQ i

Fleischmann/Roco: Begge sørger godt for deres mj-entusiaster. Der kommer løbende nyt at supplere godstogene med.

En interessant oprangering af MA-lyntoget, og den er - som billedet til højre viser - god nok! Jeg har sågar set lyntoget oprangeret skiftevis med flere røde og sølvfarvede enheder.

Der er mange træproducenter i alle størrelser og farveafskygninger på Nürnberg messen.... Busch, Heki, NOCH og hvad de nu ellers hedder. De byder på alt, hvad hjertet overhovedet kan begære.

Roco: Det gælder bare om at finde på. Et arbejdstog med vogne, der blev tilbage i Danmark efter genforeningen.

skala N. Toget er en model af de tre Desiros, som DSB lejede hos Siemens til Odense-Svendborg i 2000, og som svarer til den tyske DB-udgave. De leasede togsæt blev i 2002 ombyttet med de senere døbte litra MQ.. Nordiske eNtusiaster ud i 9 mm spor kan ikke ligefrem siges at være forvante med materiel i målestok 1:160, men det ser ud til at det begynder at hjælpe, at Fleischmann/Roco har fået en agent med årelang model- og MJK-erfaring.

Fleischmann er således nu begyndt at levere skala N

Tyske 'Desiro'-tog,
som kørte på Odense-
Svendborg, inden DSB
bestilte tilsvarende
litra MQ hos Siemens.
Nu kommer togene
fra Fleischmann i
spor N i målestk
1:160.

vogne med kortko-
blingskulisse. Om det
bliver en fast regel
fremover, kan vi ikke
sige noget om, men
foreløbig er der tale
om to norske lomme-
vogne med trailere fra
fa. bring og Nor-
Cargo samt det dan-
ske Lauritzen og
endelig det svenske
Green Cargo samt
DHL. Vi slutter denne
del af beretningen
med epoke IV tank-
vogn, den 2-akslede
vogn fra Dansk Soja-
kagefabrik. Denne
vogn leveres dog ikke
med kortkoblingsku-
lisser.

Danske, norske og
svenske trailere på
Fleischmanns 'lomme-
vogne' i skala N - sik-
ket spraglet tog det
kunne blive!

Dansk
Sojakage-tankvogn fra
Fleischmann i spor N.

Vil du med til MINIATURE WUNDERLAND i Hamborg?

- Bustur lørdag den 9. marts kl. 7.00 fra Århus Musikhus.
- **Obs! Næste tur: Lørdag den 6. april.**
- Vi kører i 1. klasses bus fra **pp busser** og nyder lidt morgenmad i bussen på vej til Hamborg, hvor vi ankommer ca. 12.00.
- Herefter er der ca. 5 timer til rådighed til at beundre verdens største modelbaneanlæg, og kl. 17.30 kører vi igen nordpå.
- Ved Fleggaard i Harrislee bliver der mulighed for at handle samt få en forfriskning.
- Forventet hjemkomst til Århus ca. 23.30.

Det får du:

- Bustur fra Århus med opsamling Horsens/Vejle/Kolding - til Miniature Wunderland Hamborg med morgenmad (kaffe, rundstykke, smør og ost).
- Entrébillet (uden ventetid) til verdens største modelbaneanlæg.
- Returkørsel med indkøbsmulighed ved grænsen.

**Pris kun 555.- kr.
alt inklusive**

Turen gennemføres
ved et deltagerantal
på min. 35 personer.

Bindende
tilmelding på
asm@mail.dk
eller
21 77 00 40
senest 6. marts
(3. april for
næste tur)

NSB BM69 - EN

NSB BM 69.01 i rødbrunt design med rødbrune døre, modstandsbremse og aircondition på taget.

Nogle vil måske ikke synes, det er noget særligt ved modellen af NSB BM 69, bortset fra at den er meget norsk, men det er der. Ikke alene i kraft af de mange detaljer, men også fordi den har kostet 'blod, sved og tårer' og hele otte år, inden den endelig kom ud i handelen. Datoen den 30. januar 2013 vil således gå over i historien, hvis ikke i Norges, så i Norsk Modell Jernbanes, da chefen for foretagendet, Finn G. Moe, stolt kunne vise mesteværket frem. BM69 er *lokaltoget*, der som intet andet har spillet en stor rolle i den norske jernbanetrafik. Da det kom, for-

NSB El 11.2102 rød-sørt design med gule snepløve

kortedes rejsetiden med 40 pct. og det blev kendt for sin hurtige acceleration og ligeså hurtige opbremsning. Der blev bygget i alt 49 togsæt fordelt på 15 BM 69a i 1970-71, 29 sæt BM 69b i 1974-75 og 14 i BM 69c i 1975-79. Senere fulgte yderligere 39 sæt BM 69d. Alle blev bygget på Strømmens Værksted i perioden 1970-1977, og da var det meningen, at de skulle kunne køre i

NSB El 11.2089 rød-sølv mellemdesign - en del af 'væk med dampen'-programmet.

SVÆR FØDSEL

NSB BM 69.07 i rødbrunt med sorte døre og udvendige signalhorn.

Norsk Modell Jernbane er et skandinavisk fænomen, som har vokset sig til storproducent. Det udsender igen et kæmpeudvalg af norske og svenske modeller, drevet af en passion for modeltog

20 år, men BM69a kører endnu - på 43. år! Nogle data: længde 49,70 meter, effekt 1632 hk, topfart 130 km/t, 189 siddepladser, totalvægt 82,90 ton.

Det tog Strømmens Værksted otte år (1970-1977) at bygge alle togsættene, og derfor er det også et pudsigt træk, at det tog NMJ, som også bor på

Strømmen, ligeledes otte år at komme med en model af det samme togsæt. Normalt tager det ikke så lang tid fra tanke til færdig model, men NMJs projekt blev ramt af en serie uheld. Finn G. Moe siger: Efter to komplette formbygninger, utallige forsinkelser som følge af et hav af tekniske problemer, der

Der kommer også en række B3-vogne til Ofofbanen, herunder også sovevogne.

NSB El 11b.2145 - varianten med to vinduer og gitter kommer heller ikke til at mangle.

NSB 29.309 - Syv af denne type lokomotiver blev bygget af Hamar Jernstøberi. Det kørte med malmtogene på Ofotbanen.

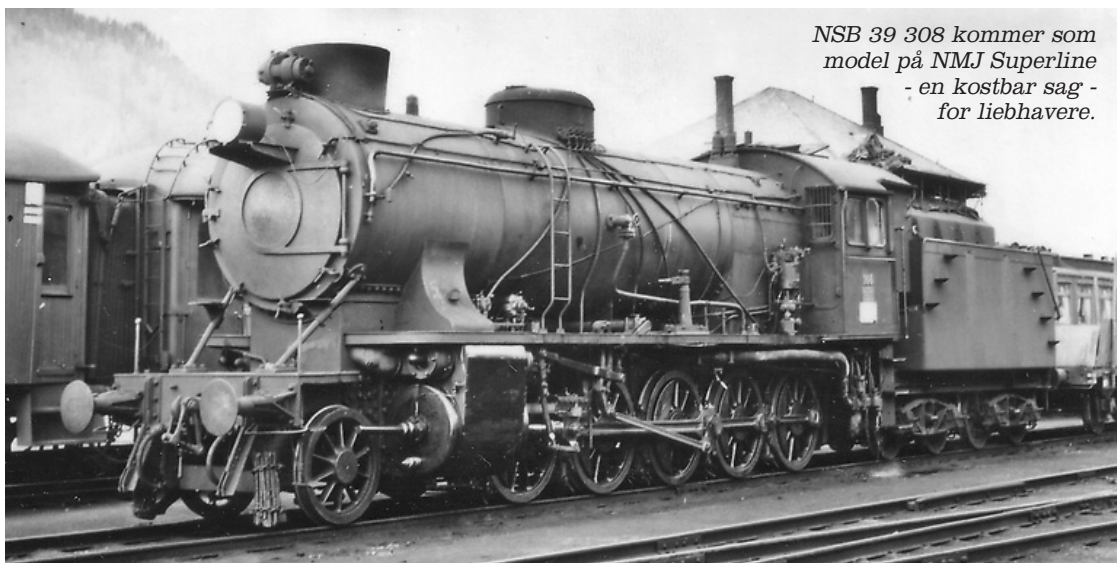
endte med skrotning af et helt værktøj og alle tegningerne, er sættene nu endelig salgsklare.

Da jeg så NMJ katalog 2013, var jeg overvældet over mængden af modeller - både de eksisterende og de kommende. Jeg kom i tvivl om, hvad der egentlig var nyt, og hvad der var 'gammelt', så jeg bad Finn G. Moe udpege nyhederne for mig, for at jeg ikke skulle fare vild i 'nyhedsjunglen' og derfor skrive noget forkert.

- Vi viser en færdig prototype i Nürnberg med alle modelvarianter, sagde han og begyndte at fortælle om Topline modellen - ellokomotivet El 11, en virke-

lig klassisker på NSB-spor, som kørte meget til og i Sverige. Det fandtes i alle slags tog, fra ekspresser til lokale godstog. I sin tid var det det mest almindelige ellokomotiv i Norge med i alt 41 maskiner.

- Vi fremstiller alle varianterne med egne overdele, oplyser Finn G. Moe. - 1. Den originale udgave med solskærm over frontvinduerne og uden nedløb, små plovskær og original 1000 Volt kabel, 2. Udgaven fra 1960-1980 uden solskærm med stor plov samt nedløb og 1000 Volt kontakter, 3. Varianten fra 1983 med radioantenner og mulighed for at fæstne sikkerhedsgærde på taget, og endelig 4.

NSB 39 308 kommer som model på NMJ Superline - en kostbar sag - for liebhavere.

variant 11b med to frontvinduer og med gitter.

Et damplokomotiv er altid en stor satsning! Denne gang er der tale om NSB type 29/39. Finn G. Moe siger:

- Det næste vi må fremhæve er jo Superline modellen 29/39, som - hvis

man ser bort fra Dovregubben - var det stærkeste damplokomotiv i Norge. Nogle af dem er udstyret med dampmodstandsbremse, som betød, at de blev udstyret med Europas største skorsten. Her laver vi også fire varianter af type 39 og en

NSB type 29/39 var Norges stærkeste lokomotiv med tophastighed på 40, og senere 45 km/t. Længden var 18,25 og vægten 123,4 ton. Det var Norges svar på svenskernes R-maskine.

Besøg Kuldysen 16, 2630 Taastrup - Tlf. 21 64 52 56

www.spor23.dk

TAASTRUP TOGKÆLDER

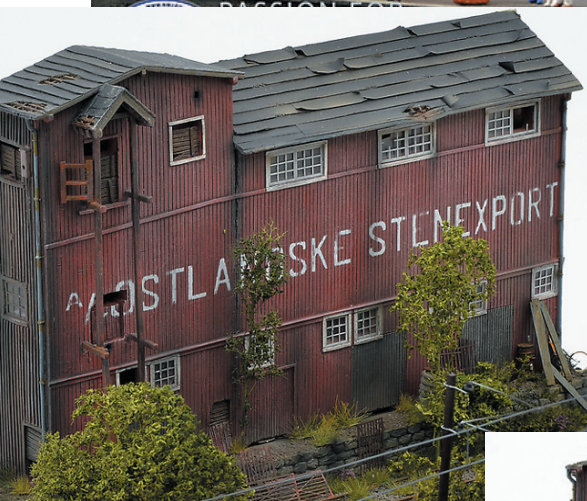
- du vil ikke blive skuffet!

Eneforhandling af Loksounds 'danske' lyd- decodere på Sjælland

- Stort og bredt udvalg i rullende materiel samt materialer til opbygning af anlægget
- Du vil altid kunne finde et godt tilbud blandt de mange varer
- Du kan også få repareret lokomotiver og vogne
- Du finder et stort udvalg i udenlandske lokomotiver samt vogne fra Roco
- Du finder varer fra alle førende fabrikater
- Lagerførende af alle skinner: Märklin C + K - Roco GeoLine + RocoLine - Fleischmann Profi

Åbent: Mandag, tirsdag og torsdag 13-17.30 - fredag 12-16 - lørdag 11-13 - søndag 16-18 - onsdag lukket

til DSB, for godstransporten blev ret hurtigt overtaget af det tysk-hollandske Railion. I det norske tilfælde er der også hinsides magter, der er indblandet i mj-produktionen, idet NMJ lancerer byggesæt af en norsk jernbanestation, der hedder Hell. Som bekendt betyder det helvede på engelsk. Om en 'Gods ekspedition', som NMJ påtænker at fremstille i tilknytning til Hell station vil hjælpe her, kan kun fremtiden vise. Vi håber at fore-

har været 201 private jernbaneselskaber, deraf 140 af dem med normalspor, som havde godstrafik. Nogle af dem befordrede store godsmængder, og det gjorde de med de samme slags vogne som Svenska Järnvägar. Der har også været stor samfærdsel med udlandet og med SJ. NMJ vil nu dokumentere dette kapitel af den særtypiske svenske jernbanehistorie ved hjælp af 54 forskellige modelvarianter!

Da Heljan i sin tid fremstillede et el-lokomotiv i DSBs 'kagedåse'-design og kæmpepåskriften GODS på siden, var der en del vittigheder blandt modeljernbaneentusiaster på den konto. Senere viste det sig, at det ville have været godt, hvis der virkelig havde været noget Guds hjælp

tagendet lykkes, om ikke andet, så derovre i Guds eget land! Nå, men spøg til side...

- Hell station er begyndelsen til et nyt projekt, en serie under navnet

El 17 med tog på Flåmsbanen og en model af lokomotivet udsendt i denne vinter af Norsk Modell Jernbane. Som vi allerede har skrevet i banen on-line nr. 133, er der kommet en ny motorløsning og forbedrede køreegenskaber. Nu kommer modellen også til vekselstrøm.

Skyline. Foruden stationen og en godsekspektion, vil serien omfatte en model af bygningen hørende til A/S Østlandske Stenexport, som var et industrieventyr i fjeldene omkring Gudbrandsdalen.

Det bliver et spændende år 2013 med Norsk Modell Jernbane. Kig roligt ind i NMJ-kataloget på banens hjemmeside www.banen.dk.

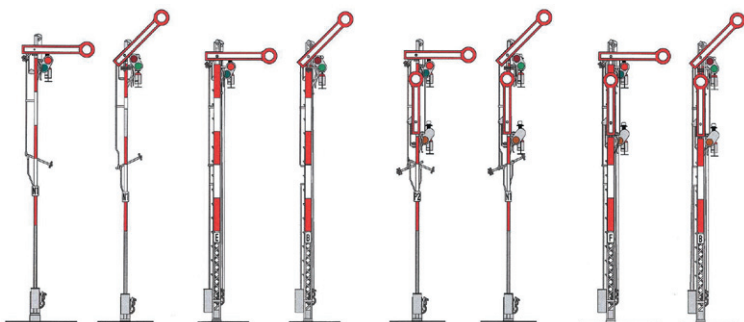
Hvor findes de ældre opdateringer af banen on-line?

Hvis du vil læse ældre opdateringer af **banen on-line**, finder du dem, på hjemmesiden www.banen.dk. Hvis du klikker på den seneste opdatering, får du det aktuelle forside-billede frem. Under forsidebilledet vil du se en række symboler og nedenunder teksten 'Blad for modelbaneentusiaster'. For enden af denne linie står der ordet **More**. Klik på det og derefter på det første af en række stikord ('Tags'), der kommer frem - f.eks. banehistorie eller banen... Derefter vil en lodret stribe billeder af **banen on-line** forsider vise sig i venstre side af din skærm. Klik på den ønskede opdatering og derefter - god fornøjelse!

red.

HELT NYE LEGEMULIGHEDER

Märklin har udsendt sit nyhedsprospekt på 196 sider. Udover hvad *banen on-line* allerede har omtalt, vil jeg gerne fremhæve endnu et par spændende 2013-nyheder.

Märklin udsender til efteråret en serie form-signaler med programmerbar vingehastighed.

Af Gert Johansen

De to 'krokodiller' den grønne og...

Märklin lægger nu afstand til ESU's udgave af Mfx med Mfx+. Da Märklin også denne gang har valgt at tage hensyn til tidligere styreenheder, kan Mfx+ decoderen også styres via 6021, CS1, men skal de nye faciliteter anvendes, så er det nødvendigt med en CS2 med firmware version 2.5.

Mfx+ giver helt nye legemuligheder. Modellen vil nu kunne køres fra et betjeningsbillede, der henholdsvis gengiver et damplokomotiv, diesellokomotiv eller el-lokomotiv afhængig af modellen.

I modsætning til Rocos Z21, har Märklin valgt tre standardudgaver og ikke billeder, der gengiver forbilledet. Til gengæld skal lokomotivet nu betjenes som i 'virkeligheden'. Der er dog fire valg: Det ene er det traditionelle for modeltog, nummer to kaldet 'halvprofi' stiller krav til køreren om betjening via førerstands billedet og påfyldning af brændstof og sand. Tredje niveau kaldet 'profi' stiller krav om betjening som forbilledet, og endelig det sværeste niveau 'specialist', hvor brændstof, vand, sand,

... den brune - udsendes som to stykssæt.

kul m.m. kun kan påfyldes på forud bestemte steder på anlægget. Løber lokomotivet tørt for brændstof, vand eller sand, stopper det ikke helt, men går ned i en krybehastighed, så det kan komme 'i hus'.

Og nok en facilitet: Lokomotivet husker sin tilstand fra gang til gang, også selvom det flyttes til et andet anlæg.

En anden nyhed, der også er værd at bemærke, er den nye udgave af 'krokodillen'. Den schweiziske 'krokodille' har altid været synonym med Märklin, så det var noget af en overraskelse, da Märklin ifølge kataloget fra efteråret ikke længere havde 'krokodillen' på programmet. Det rådes der nu bod på. Märklin kommer med en ny udgave af lokomotivet - denne gang en model af den schweiziske Ce 6/8 II, hvor den gamle var Ce 6/8 III. Den er traditionen tro helt i metal og nu

også sende en helt ny serie meget fine formsignaler på markedet. Det er signaler med indbygget decoder til Mfx, DCC og MM. De bliver med servo og mulighed for at programmere vingehastigheden.

Digitaldecoderne C83 og C84 bliver nu afløst af en ny generation kaldet m83 og m84. Disse decodere kan både MM og DCC. Udgangene på m83 er endvidere uafhængige af hinanden og kan derfor bruges til at styre belysning mm. Endelig udsendes et udbygningssæt, så m83 kan anvendes til styring af spor-skiftmotorer.

S88 erstattes også af en ny generation, der nu anvender standard netværksskabel - det var også på tide! Desuden kommer også en udgave med optokoblere især til glæde for to-skinne systemer.

Märklin har også fremstillet et overgangsmodul kaldet Link s88, som også

Ingen messe i Nürnberg uden et stort Märklin mj-anlæg. Her er et udsnit omkring remisen med diverse faciliteter.

med to motorer. I første omgang kommer den kun i tostykspakning - en brun og en grøn, men forhåbentlig ændrer det sig fra 2014.

Til det danske marked er der (som nævnt andet sted) ikke så meget nyt - blot et par liggevogne - 'konfetti' og 'måne og stjerner'. Derimod har Märklin et større nyhedsprogram til Sverige og Norge. Først og fremmest kommer Dm3 helt i metal og med to motorer og tilhørende 3-akslede malmvogne med metaloverdel - i alt 12 fra Märklin med forskellige numre og 12 fra Trix ligeledes med forskellige numre, som endog er forskellige fra Märklinvognene - således i alt 24 forskellige numre og en samlet vognlængde på 176 cm.

Märklin vil i løbet af efteråret 2013

giver mulighed for at opbygge sportavler, idet indgangene kan bruges i en 8x8 matrix og dermed stille 64 sporveje. Hvad der er specielt ved Link s88 i denne sammenhæng, kan jeg ikke lige se, idet Märklin med den seneste opdatering af CS2's firmware har gjort det muligt at gøre togveje betinget af to s88 kontakter, og dermed netop har skabt matrix-muligheden, men om der virkelig er noget yderligere på vej, vil tiden sikkert vise.

Rosinen i pølseenden er til glæde for de mange, der gerne vil have en styre mulighed via en tablet eller smartphone, men ikke har tænkt sig at købe et apple produkt, nemlig - en app til android.

Der er bestemt noget at glæde sig til i det kommende år.

Motorvogn
DSB litra
Mt - frem-
stillet i
kun seks
eksempla-
rer kørte i
første
omgang
kun på
Sjælland

FLOTTE PLANER

Hobby trade vakte betydelig opsigt i Nürnberg med sit program for 2013

HOBBY TRADE

Vi har ikke set meget til Hobby Trade på det seneste, og derfor var det dobbelt så glædeligt at se den danske producent på Legetøjsmessen i Nürnberg. Som 'arvtagerne' af det for ikke så længe siden afdøde modeljernbane-geni Willy Ades skinnesystem m.m. var danskerne interessante for det tyske publikum bl.a. på grund af planerne om at genudsende Ades 'Silberlinge', som allerede ved fremkomsten i 1960'erne vakte enorm opsigt på grund af deres superdetailering. De sølvfarvede regionaltogsvogne sammen med det lille Henschel DHG rangerlokomotiv kunne være den saltvandsindsprøjtning, der vil give *hobby trade* ny

vind i sejlene på det store europæiske marked. Denne model fik en særdeles god modtagelse i Tyskland, og i år ventes der yderligere seks varianter af lokomotivet.

Det er ingen hemmelighed, at *hobby trade* har haft det svært efter en række tilbageslag, der delvis skyldes de stadig stigende produktionsomkostninger i Kina, men også afstanden til fabrikken, der heller ikke har gjort det nemmere at holde øje med kvalitetskontrollen. Det korte af det lange er, at det danske marked derfor fortsat må vente på F-maskinen, som nu, siger rygterne, er kommet under Ades vinger. Vi må vente og se!

'*banen*' har tidligere trofast berettet om *hobby trades* diverse projekter, men det holdt vi også op med af naturlige årsager. *Hobby trade* måtte sætte tempoet ned, mens *banens* redaktør blev overkørt ned af modeltog og måtte skifte 'sporet' fra tryk til digital. Nu er *hobby trade* igen fremme med en flot køreplan, og den bringer vi i anledning af legetøjsmessen i Nürnberg til almindelig orientering. Derefter vil vi følge firmaets planer op, efterhånden som de bliver realiseret. Foreløbig kan vi henvise til en Messe-TV-rapport på Youtube, hvor *hobby trades* repræsentant Jens Brietzke fortæller de tyskkyndige om firmaets planer. Indslaget kan du finde på vores hjemmeside www.banen.dk!

Modellen af (den gamle) DSB litra Mt motorvogn så vi i Nürnberg. Endnu var den ikke helt færdig, men den lover godt! Overdelen er både af træ og kunststof, mens undervognen er af støbt metal. En umådelig attraktiv model som jeg faldt for allerede dengang, jeg så et

Frichs Ardelt-traktor på vej...

hjemmebygget eksemplar hos Holger Søndergaard, en gudbenådet modelbygger fra Skanderborg, som desværre ikke er mere. Jeg tvivler ikke på, at mange sammen med mig også vil 'falde for' *hobby trades* model, når den engang ser dagens lys!

Af anden trækraft er det DSB Frichs-Ardelt *hobby trade* melder 'køreklar fra fabrikken' med metalstøbt undervogn og plasticoverdel. Det samme skulle være tilfældet med modellen af damplokomotivet DSB litra D (II) med hjulene støbt i metal med påsat messing bandage, som også blev vist frem i Nürnberg.

Hobby trade har i løbet af årene fremstillet adskillige toakslede personvogne, de såkaldte 'rystevogne'. De blev en stor succes! Og suessen kan fortsætte med DSB rejsevogn litra F'e og DSB litra Fc. Vognkassen er udført i træ og kunststof, indretning og bogier i plastic, og hjul, håndbøjler og vægtplade i metal. Modellen er som standard udstyret med isolerede pladehjul, desuden kortkoblingskinematik og koblingsholder efter NEM 352 og 362, og standardkoblinger som beskrevet i NEM 360.

Der kommer fire forskellige numre af hhv. Fc og F'e-vogne.

Hobby trade har netop offentliggjort en liste med otte epoke III-godsvogne, som skulle komme i løbet af 2013. Det drejer sig om toakslede DSB litra Im, Za, Zb og Zm. I vognbeskrivelsen hedder det: Vognkassen og vognbund er udført i plastik, med metal vægtplade i vognbunden. Påsatte detaljer er udført i plastic. Hjul, håndbøjler, gavlstiger og pufferhoveder er udført i metal. Modellen er som standard udstyret med jævnstrøms-hjul med 0,8 mm høj flange. Ved køb af modellen kan hjulene på forlangende og uden beregning byttes med vekselstrøms-hjul. Også her

DSB litra Fc 4753.

FOTO: JENS BRUUN PETERSEN

DSB litra F'e 4930.

FOTO: JENS BRUUN PETERSEN

er der kortkoblingskinematik og kortkoblingsholder efter NEM 352 og 362 samt standardkoblinger som beskrevet i NEM 360.

Der udsendes følgende DSB litra: Im 20314 hvid, Im 20315 hvid, Za 99495, hvid 'Carlsberg', Za 99496, hvid 'Carlsberg', Zb 99604, hvid DDSF, Zb 99604, hvid 'Tuborg', Zb 99606, hvid 'Tuborg', Zm 99401, hvid 'Trekroner Margarine' og Zm 99503, hvid 'Trekroner Margarine'. Her skal det bemærkes, at Tuborg-vognene får deres karakteristiske 'paraply' med.

FOTO: AK / OMJK

DSB litra D (II) nr. 871

Nu kan også badeværelset i parcelhuset møbleres - og belures?

PIKANT FRA PREISER

Det er ganske almindelige mennesker i almindelige situationer, der optræder hos Preiser. Nu er det endelig muligt også at udstyre et badeværelse med et ordentligt badekar, og der er sågar et blandingsbatteri til koldt og varmt vand. Badekarret hviler ovenikøbet på forgyldte ben! Hvad mere kan man ønske sig?

Preiser har netop udsendt en serie håndmalede figurer. Vi tager hatten af for deres livagtighed! Preisers folk kan bar deres kram! Udvalget er overvældende - hver gang. Lad os blot nævne nogle af emnerne: Stående mænd, familie på cykeludflugt, ventende cyklister ved jernbanebom, legende børn, ventende rejsende, deltagerne i karnevalsopdrag, mand med fuglebur, mand prøver bukser hos tøjhandleren, softis spisende kvinde, mand i kørestol, mand med mobiltelefon, kvinde, der taler i mobiltelefon, kvinde, der binder sine sko, kvinde med tygegummiballon, indbrudstyv ved bankboks, taxichauffør med Ford Transit og passagerer, mor og søn, lærer, stresset kontor-

dame, gøglerinde, vindronning... og der er mere at vælge imellem...

...og hun danser samba.

Omkledning ved stranden

MESSE GLIMT

FOTOREPORTAGE

Af Klaus Korbacher

Vores korrespondent i Nürnberg, Klaus Korbacher, har sendt os en række billeder fra legetøjsmessen i Nürnberg. I år var der slet ikke så mange mj-anlæg som der plejer at være, men de største, Modelleisenbahn GmbH med hovedsædet i München - Fleischmann/Roco (billedet) -

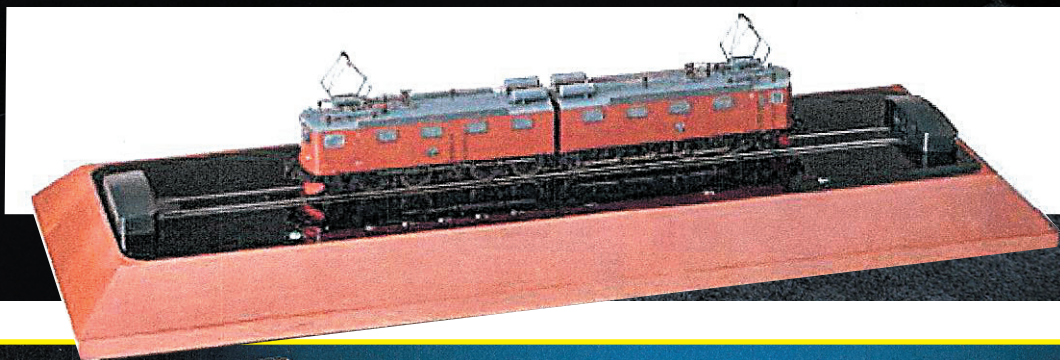
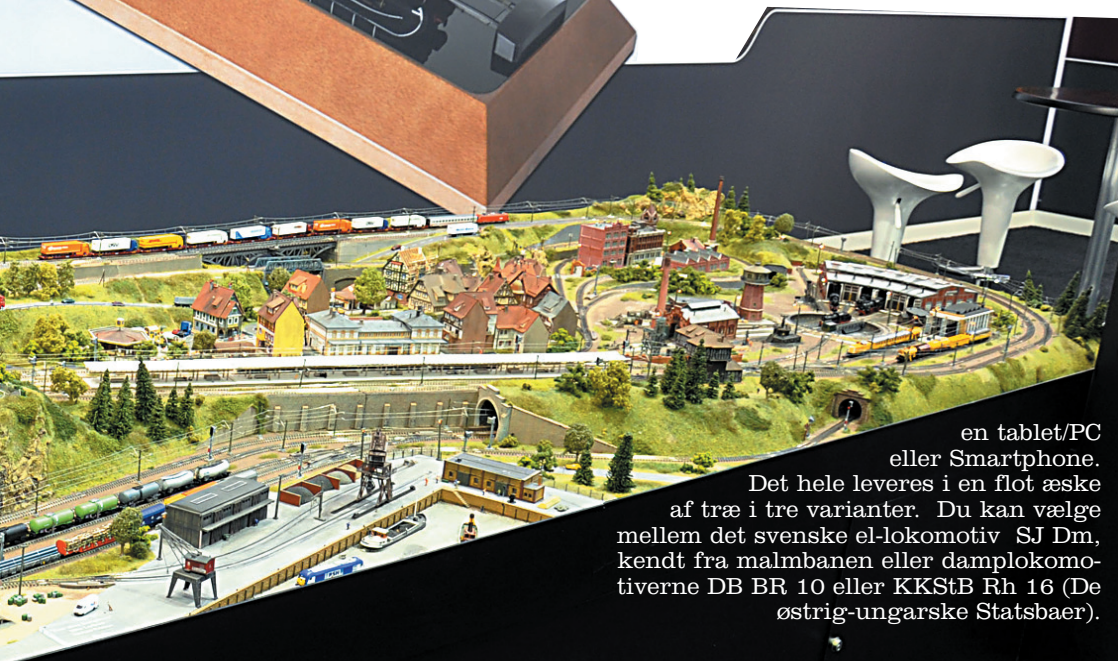
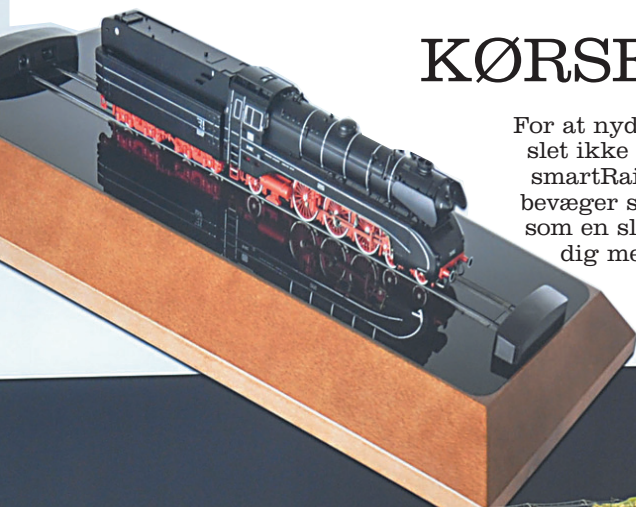
samt Märklin var naturligvis repræsenteret. Desuden blev der udstillet en række dioramaer, hvor det muliges kunst blev demonstreret. Der findes ikke det tilbehør, som ikke kan fås i dag for at skabe et eventyrligt modeljernbanelandskab i den ønskede målestok!

KØRSEL PÅ STEDET

For at nyde kørsel med dit lokomotiv, behøver du slet ikke et helt anlæg. Du kan nøjes med Rocos smartRail og lade lokomotivet køre, uden at det bevæger sig ud af stedet. Det er sporet, der løber som en slags løbebånd, og hjulene drejer samtidig med, at du kan aktivere alle lokomotivets digitale funktioner, hvad enten du har

en tablet/PC eller Smartphone.

Det hele leveres i en flot æske af træ i tre varianter. Du kan vælge mellem det svenske el-lokomotiv SJ Dm, kendt fra malmbanen eller damplokomotiverne DB BR 10 eller KKStB Rh 16 (De østrig-ungarske Statsbaer).

Det er ikke altid lige nemt at fotografere udstillingsanlæg. Det afbildede har vi splittet i tre sektioner for at få så mange detaljer som muligt med og dog bevare helheden. Hvis det forekommer dig, at det er noget, du har set før, er det rigtigt, for anlægget i sin helhed er afbildet på de to foregående sider. Det ville selvfølgelig være skønt at have så

megen plads, at man kunne bygge sådan noget hjemme hos sig selv, men mindre kan også gøre det. Anlægget, som blev fotograferet på messen i Nürnberg, så vi på Rocos stand, hvor der var livlig trafik og mange lange tog. Trafikken blev afviklet fuldautomatisk og digitalt - naturligvis!

Verdens dyreste ferie

Det er dyrt at udstille på Legetøjsmessen. Hermed er der ikke tænkt så meget på selve standlejen som på andre omkostninger. En af udstillerne kalder det ligefrem 'verdens dyreste ferie'. Godt nok koster alene standen ca. 2400 euro, hvortil der kommer rejse- og hotelomkostninger med yderligere 1500 euro, hvilket er forholdsvis nemt at overskue. Men standen skal bemandes i den uge, messen varer, og det fordyrer deltagelsen med yderligere lønomkostninger. Da det er en fagmesse, er det et spørgsmål, hvor mange nye kunder man møder, og hvad slutudbyttet bliver. For så længe man holder 'ferie' på standen, ligger arbejdet hjemme brak, og indtjeningen går i stå. Derfor er en del mindre firmaer udeblevet - de nøjes i stedet for med at udstille på diverse weekend-messer, hvor der er direkte kontakt til forbrugerne, og ellers er der altid nettet, man kan ty til. Internet er godt, og vi selv har i samarbejde med mj-producenterne via hjemmesiden kunnet formidle messenyheder til det brede publikum. Der er alligevel intet som selv at være til stede, hvilket billederne af disse 'glimt' fra messen taler deres tydelige sprog om.

Z21-startset til rangerøvelser

Sidst på året udsender Roco et spændende startset med Z21, hvor toget ikke bare kører i en rundkreds, men hvor man opbygger et 250 cm langt sporsystem med to sporskifter i den ene ende til tre rangerspor med elektriske afkoblingsskinner. Opgaven bliver så via en tablet/iPad ved computerbestemt tilfældighed at fordele godsvogne til de tre rangerspor. Det hele bliver 'krydret' med et stopur... mere herom til den tid!

Der findes i

De var der allesammen - og flere nye der kom til i det lønlige håb om at få en bid af kagen. De fremstiller tilbehør til modeljernbanen, og udbuddet var så enormt, at det ikke var nemt af trænge igennem og for den besøgende at få øje på nyheden eller innovationen. Busch kom med en solcellepark, Clever Paper (fra Rusland) havde solide papbyggesæt,

Ikke det, som ikke (allerede) findes

Faller en svævebane, men også en lille bitte drejeskive med plads til en G-vogn, Heki kom med træer med blade i alskens efterårsfarver, Kibri viste et driftsklart kulminetårn med maskinhus. Hos Noch så man en forbedret 'grassmaster' til at så græs med og flere nye laserskårne byggesæt, Vollmer havde en maskinfabrik med lasteplads til for-

skelligt jernbanegods, og et færdigbygget Porsche-center med fire biler, mens Minitrix udstillede en model af banegården Hamburg Dammtor som engangs laserskåret produktion i skala N. Auhagen havde et lille kulpåfyldningsanlæg med en kran i samme skala, passende til den lille remise fra forrige år i målestok 1:160. Som det fremgår af

billederne, var der forskellige dioramaer udstillet. Producenterne demonstrerede diverse muligheder for at anvende deres husbyggesæt, figurer, træer og anden beplætning. Fallers viste det nye Faller-Car-System digital 3.0, hvor den bilinteresserede del af publikummet kommer til sin ret...Flere detaljer ved en senere lejlighed!

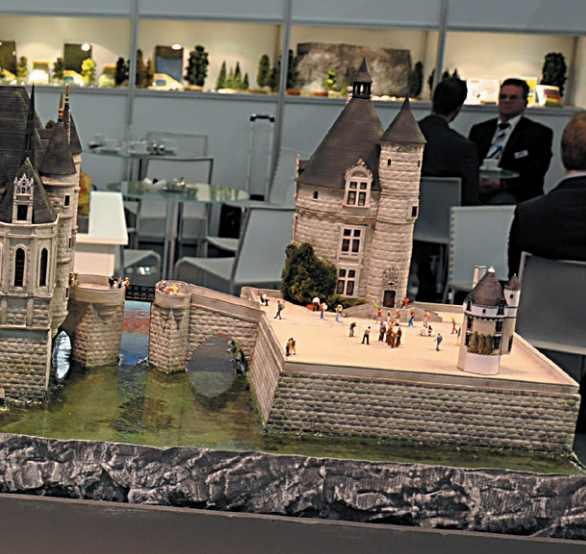

BYG DIT SLOT

Det er efterhånden blevet en tradition hos Heki at komme til Nürnberg med en monumentalbygning i model. I år er valget faldet på det franske slot Chenonceau, der ligger i Loire-dalen. Det kan du også gøre forudsat, at du investerer godt 1200 timer i arbejdet som tyskeren Gerhard Majer fra

PÅ 1200 TIMER!

Gelsenkirchen har gjort det. Til forskel fra dig har han dog sluppet for materialeomkostninger, idet Heki har leveret modelbyggeplader og træer, mens figurerne kom fra Preiser. Mon ikke hr. Mejer også har fået lidt for ulejligheden? Resultatet er som hvert år - imponerende!

NOCH har det hele - eller næsten?

Det kan man 'næsten' sige, fordi der hele tiden kommer nyt og mere til, hvor- med man kan udsmykke sit anlæg med. Vi har allerede bragt en del om tilbehør fra NOCH, og vi har en hel del mere, som vi kommer med allerede i næste opdatering af *banen on-line*. På messen havde NOCH et af sine klassiske 'anlægsmoduler' udstillet. Den kan man gå i gang med ved at lægge skinner

på efter en forudbestemt færdig sporplan. Det egner sig især for de mindre øvede eller de mere utålmodige, som vil hurtigt ud at køre. NOCHs katalog er på over 300 sider. Motiverne er selvfølgelig overvejende tyske, men der er ingen, som kan forhindre en i at bebygge de frie arealer med danske husmodeller. På omstående billeder ser vi et 'romantisk landskab'

med bjerge og dale, tunneler og broer ... og når man er færdig med at bygge, kan man udvide og begynde forfra igen. Sådan plejer det jo at gå - det er sjovest at bygge. NOCH har tilbehør i alle tre størrelser - både H0, TT og N. I den sidste kategori, skala N, er firmaet agent for det japanske KATO, som står for ret inter- sant sporvognssystem.

NOCHs udstillingsanlæg med et ret enkelt sporforløb, hvor kørslen foregår gennem et afvekslende og bjergrigt landskab. Hvis det hele virker måske lidt for overlæst, er det nok fordi udstilleren gerne vil vise alle de muligheder, som firmaets enorme produktsortiment rummer.

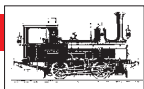

'SKILØBEREN'

DSBs litra Bcm er en sikker vinder - og en cadeau til dansk design, for modellen bliver lavet igen og igen!

PÅ BUTIKKIK

med Vido Hribar

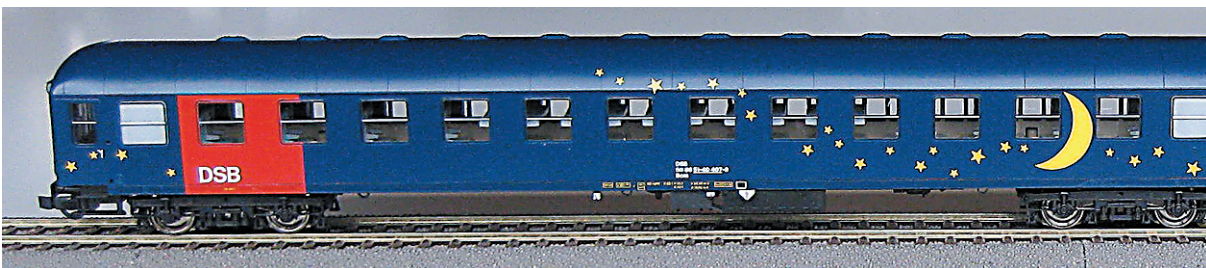
Bortset fra diverse øl og enkelte tankvogne er der næppe andre jernbanevogne, som i den grad har fristet producenterne som DSBs liggevogne litra Bcm med 'måne og stjerner'-motivet. De bliver gentagne gange taget op og fremstillet i nye serier og kombinationer. Senest er det

Roco, som har udsendt et sæt bestående af to liggevogne, litra Bcm med numrene 50 86 51-40 407-3 og 50 86 51-40 409-9.

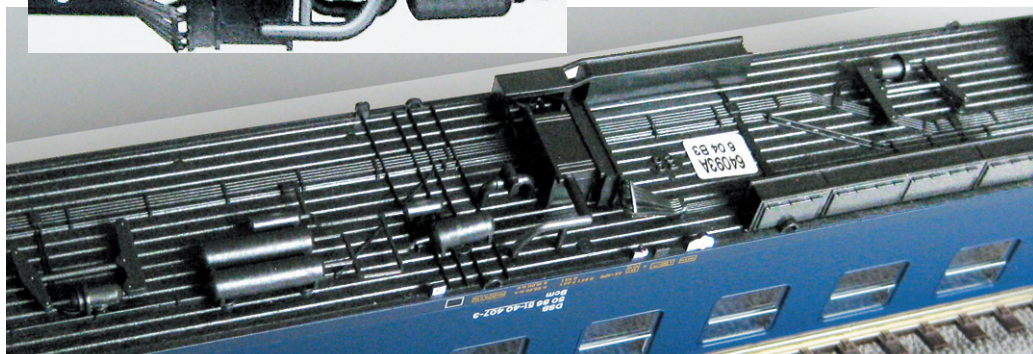
Bcm-vognene blev brugt i den indenlandske nattrafik og blev udrangeret ved indvielsen af Storebæltsbroen bl.a. på grund meget restriktive regler for tunnelkørsel under bællet. Nogle af liggevognene kunne bruges i chartertog som 'skiløberen' med vinter-

turister til Alperne. Oprindeligt stammede disse vogne jo fra Tyskland, hvor de blev købt af DSB i 1980'erne til brug i

den. Eftersom vognene oprindelig er tyske, er de også tilsvarende længere end DSBs standardvogne. Således måler sættet med de to Bcm-vogne

nattogene. Der findes yderligere bemalinger med 'nattesøvn'-motive (snefnug, konfetti), men når Roco denne gang valgte 'måne og stjerner' er det overvejende sandsynligt, at det skete for at spare penge. På denne måde blev det til færre påtryk og færre chancer for fejltryk. Sidst man udsendte konfetti-vognen i samme serie, var man ikke særlig heldig. Hvor svært det kan være at ramme rigtigt, kan man tydeligt se på billedet øverst på siden hvor lodrette linier brydes mellem vognsiden og vognbun-

den. Eftersom vognene oprindelig er tyske, er de også tilsvarende længere end DSBs standardvogne. Således måler sættet med de to Bcm-vogne 61 cm over puffer og derfor (optisk!) ikke særligt egnet til kørsel. Som det fremgår af billederne er det modeller i topklasse: Interieuret er meget detaljeret og mere kan man vel næppe forlange. Undervognen synes også at være komplet. Heller ikke her savner jeg noget! Diverse smådele (håndbøjler m.m.) ligger stadigvæk i 'godteposen' og er (endnu) ikke monteret. Kortkoblingerne er standard og kobler blødt og tæt. Påskrifterne - selv de mindste - er letlæselige. Endnu en flot Roco-model

EPOK

Attraktive
Fleischmann
vognsæt til
danskerne.

MODEL FOTOS: VIDO HRIBAR

Borte er de tider, hvor producenterne udsendte modeller i små, dråbevis portioner. Nu får vi ikke blot nye modeller, vi får dem som sæt med forskellige numre, og senest ovenikøbet som forskellige modeller. Hvis det er den nye tendens, så går vi spændende tider i møde. Da jeg så Fleischmanns BP-tankvognssæt, troede jeg, det blot var et sæt med to forskellige numre, men da jeg så nærmere, opdagede jeg, at det var to meget forskellige tankvogne - den ene lavere og smallere end den anden - i grunden to forskellige konstruktioner. Se i øvrigt nærmere på vores billeder. Begge vogne er, som det fremgår af påskriften, til transport af benzin, petroleum, brændselsolie, smørelolie, sprit og mineralsk terpentin, men

mens Ze 503373 er med hjemsted i Fredericia, er den noget mindre og lavere tankvogn Ze 503 384 hjemmehørende på Københavns Godsbanegård. Selvom påskrifterne er meget tydeligt trykte, kunne jeg ikke komme revisionsdatoen nærmere, end at det var engang i 1962. Vognene er udstyret med Profikoblinger, og det betyder effektiv puffer-til-puffer kørsel. Fleischmann har i fjor udsendt et par åbne vogne tildækket med grøn presenning. Hvis nogen vil have flere til

KE III/IV GODS

samlingen, er det nu, de skal kigge ind til deres forhandler. Der er nu kommet DSB litra Pt 9494 og 9474 med hhv. presentation nr. 9015 og 9082. Begge vogne er revideret i 1955. Datoen er påtrykt vangen, og da dag og måned er trykt som brokker med skråstreg, var det umuligt at tyde de små tal. Vognene hører i hvert fald til i epoke III. Læg i øvrigt mærke til, at der ikke er bremse-

klodser ved hjulene, så husk et par vogne med bremserhus med i togstammen!

Hobbykæden i Nørresundby har i samarbejde med brawa fremstillet to danske tankvogne. Det er en toakslet Shell-tankvogn og en tilsvarende tankvogn fra J.A.F. (Jydsk Andels-foderstofforretning) med DSB litra ZE 503 295

Jydsk Andels-foderstofforretning 'J.A.F.'

blev grundlagt i 1898 med hovedsæde på havnen i Aarhus, som fælles indkøbscentral for lokale landmænd.

Formålet med andelsforeningen var at forsyne landmændene med foder, sædekorn, gødning, kalk og brændstof. Gennem årene voksede virksomheden sig stor, og 1929 opførtes den store silobygning på Aarhus havn, i dag kaldet 'de fem søstre'. Gennem årene har J.A.F. købt en del brugte tankvogne fra udlandet, oplyser Ken Gude Rosa, Hobbykæden. ZE 503 295 blev oprindeligt bygget på fabrikken Köln-Erfurd i 1938 og købt af J.A.F. i 1955, hvorefter den blev revideret og malet i J.A.F.s gule farve samt udstyret med J.A.F. påskrifter og logo - vognen udrangeres i 1970.

Mens J.A.F.-vognen er fra epoke III, er Shells DSB litra ZE 21 86 070 0 816-4 fra epoke IV Dansk Shell A/S har siden

Shell DSB litra ZE 21 86 070 0 816-4

J.A.F. DSB litra ZE 503 295

1940'erne været en af de største aktører på danske skinner, med en vognpakke på næste 200 tankvogne indregistreret hos DSB. I 1956 købte Dansk Shell A/S denne tankvogn, som oprindeligt var bygget til DR i 1941. I 1966 fik vognen UIC litreringerne, og efterfølgende blev den malet om med grå tank og gul/rødt Shell logo, som netop er forbilledet for HK-modellerens udgave!

DOBBELTDÆKKER LYNTOG AARHUS H

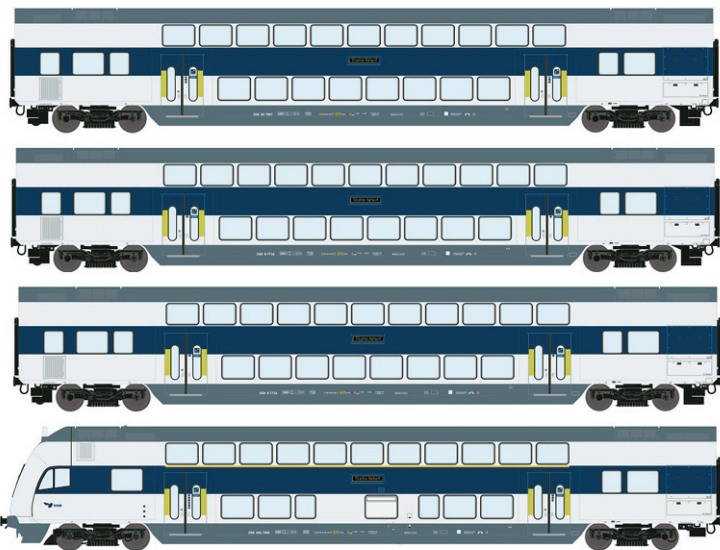
Hobbykæden har i samarbejde med hobby trade også fremstillet DSB dobbeltdækker sæt LYNTOG Aarhus H, epoke VI. I 2002 lejede DSB de første dobbeltdækkervogne af Görlitz-modellen. Det skete efter forsøget med de indlejede schweiziske vogne tidligere. Disse vogne skulle udfylde det hul, som var opstået efter den manglende levering af IC4 tog-sæt.

Siden december 2011 har enkelte lyn-togsløb kørt som DD-vognstammer med de aldrende ME-lokomotiver i front, da der stadigvæk mangler IC4-sæt. Vognsættet består af fire vogne: 1 stk. Abs 7908 (styrevogn) 1 stk. Bk 7807 (Kioskvogn) 2 stk. B-vogne 7716 samt 7733. Alle har destinationsskilte med '12 LYNTOG Aarhus H'. Vognene er monteret med indvendige belysning samt veks-lende lysskifte i styrevognen!

KLAR TIL KØL

Roco har udsendt et sæt lysegrå kølevogne med trapez-formet tag DR litra Ths (Berlin). Det består af tre vogne med forskellige numre og er 405 mm langt. Der findes forskellige kølevogne, og de er ret vanskelige at kategorisere, fordi kølestandarden hele tiden er blevet forbedret, eftersom der blev bygget nye serier. De aktuelle modeller er fra epoke II, og de blev brugt til forskellige formål. Oprindeligt var kølevognene forsynet med kæmpestore påskrifter som 'Kühlwagen' og 'seefische', og de var alle malet hvide, men det store antal kølevogne, der blev bygget under krigen, blev alle malet lysegrå og med mindre prangende

ÅRBOG 20

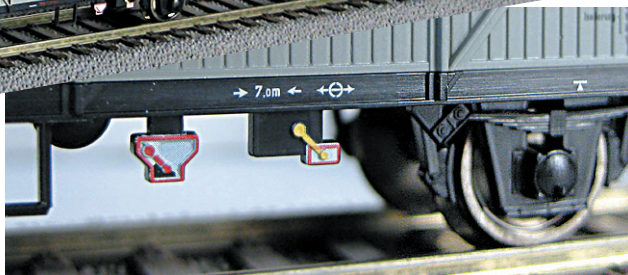
Banebøgers jernbanehistoriske årbog for 2013, som netop er udkommet, bliver den sidste i rækken. Som forlaget skriver i denne anledning: Idéen at lade jernbanehistoriske forfattere kigge 25, 50, 75, 100, 125 og 150 år tilbage på væsentlige begivenheder på de danske jernbaner bider efter 25 år sig selv i halen. Årbogen slutter med manér, idet bogen i år er udvidet til 80 sider og rummer mange farvebilleder. Dermed består det samlede 'værk' af 1632 bogsider med over 130 artikler og op

Et flot
3-kølevognssæt
fra Roco.

DEKSPORT

påskrift for kølevogn. En del af disse 'krigskølevogne' fik det karakteristiske trapez-tag med tagluger til placering af is, da man ikke havde de tekniske kølemuligheder, som man kender i dag. Det er givet, at disse vogne fra Deutsche Reichsbahn blev brugt i Danmark under besættelsen. Hvis de var brugt efter krigen, var det næppe sandsynligt, at det skete som DR-vogne, da Reichsbahn hørte under den daværende østtyske stat.

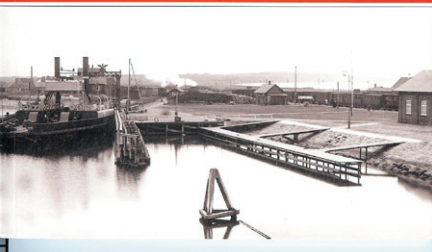

2013 - FOR SIDSTE GANG

**Jernbane
historisk
årbog '13**

1988
1963
1938
1913
1888
1863

mod 2000 illustrationer. Årets jernbanehistoriske årbog indeholder artikler af Asger Christiansen (1863: *Langå-Viborg-banen åbner* - og om det mindre kendte om Ulstrup 'havnebane' til Gudenåen), af Morten Flindt Petersen (1888: *Jernbane langs Vestenceinten* - og nogle af de første jernbanekanoener i verden), V. J. Jalk med kommentar af Morten Flindt Petersen (1913: *Brammingulykken i nærbylde* - en øjenvidneberetning om katastrofen med 15 dødsofre og et halvt hundrede kvæstede), Ole Edvard Mogensen (1938: *Oddesund - fra færge til bro* - færgeforbindelsen blev etableret i 1882 og erstattet af en bro i 1938.) Ole Edvard Mogensen (1963: *Fjernstyring på Frederiksværkbanen* - noget, som dengang var ukendt hos privatbanerne) samt John Poulsen (1988: *De sidste udflugtsvogne* - de blev anskaffet i 1988, men det hele var imidlertid begyndt 55 år tidligere). Anmeldelsen følger i banen on-line nr. 136,

ISBN 978-87-91434-35-8
80 sider, 179,00 kr.

SLUT

Ansaldobredas
sporvogne har
kørselsforbud
i Göteborg -
de er rustne!

Södra vägen, 20.2.2010.

FORBUDT!

Ansaldobredas sporvogne, som Göteborg har anskaffet, rustner - kun to af de 23, som italienerne har leveret, er blevet godkendt. Efter hvad Göteborgs-Posten skriver, har der været problemer fra begyndelsen. Det er ligesom noget, vi har hørt før i forbindelse med det geniale træk med anskaffelsen af de specielt designede 'danske' IC4 hos den samme togproducent.

Göteborgs-Posten skriver på sin hjemmeside:

Elektronik sammen med en fejlindstilling af hjulene har været årsag til en skærende og irriterende lyd. Både sporvognsførere og de rejsende har måttet døje under svigtende klima anlæg. Så langt tilbage som i august 2008 fik de køreforbud på grund af sprækker i bærende dele af konstruktionen, rust og fugt i gulvet, da man ikke har rustbehandlet dem efter forskrifterne. I august og september samme år kunne kun halvdelen af de leverede vogne sendes ud i trafikken. I januar 2012 oplevede man igen problemer med

døre og aircondition. Mangel på reservedele og reparationer har været et evigt tilbagevendende problem.

Nu kom endnu en graverende fejl til offentlighedens kendskab, selvom den blev opdaget allerede i 2004: På det tidspunkt fandtes ikke et system, der kunne løfte sporvognen af sporet i tilfælde af, at nogen ved en ulykke kom i klemme under den!

- Det var et stort problem, udtaler Christer Jansson til avisen. Vi vidste ikke, hvordan vi kunne løfte den. Vi skulle hele tiden improvisere! De gamle sporvogne kunne nemt og stabilt løftes, men ikke de nye ledsporvogne. Så snart hjulene forlod sporet, begyndte sporvognen at vride sig som en slange.

Man fandt efterhånden på en hjemmelavet løsning, men hvad man kan gøre ved rustproblemet, står hen i det uvisse. Man har bestilt 40 sporvogne, men af de 23 leverede af førsteserien er det som nævnt kun to, der blev godkendt til kørsel. Resten holder stille i remisen!

Vasabron, 24. april 2009.

